EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 24.5.2023
COM(2023) 616 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Luksemburga za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Luksemburga za leto 2023

{SWD(2023) 616 final}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Luksemburga za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Luksemburga za leto 2023

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik[1] ter zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij[2] in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta[3], s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost državam članicam zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira EU. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra prispeva h gospodarskemu in socialnemu okrevanju ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda ter krepitev odpornosti gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v EU ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic. V skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2021/241 je bil najvišji finančni prispevek na državo članico v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost posodobljen 30. junija 2022.

---

1 UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

2 UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

3 Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

(2) Komisija je 22. novembra 2022 sprejela letni pregled trajnostne rasti za leto 2023[4], ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2023. Evropski svet je 23. marca 2023 potrdil prednostne naloge iz pregleda v zvezi s štirimi razsežnostmi konkurenčne trajnostnosti. Komisija je 22. novembra 2022 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2023, v katerem je Luksemburg opredelila kot eno od držav članic, za katere meni, da so jih ali bi jih lahko prizadela neravnotežja ter bo zanje treba opraviti poglobljeni pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi mnenje o osnutku proračunskega načrta Luksemburga za leto 2023. Komisija je sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Svet sprejel 16. maja 2023, ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2023, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic ter ki ga je Svet sprejel 13. marca 2023.

(3) Čeprav gospodarstva EU izkazujejo izredno odpornost, geopolitične razmere še naprej negativno vplivajo nanje. Ob trdni podpori, ki jo EU izkazuje Ukrajini, so ekonomske in socialne politike EU v kratkoročnem obdobju osredotočene na zmanjšanje negativnega učinka energetskih šokov na ranljiva gospodinjstva in podjetja, v srednjeročnem obdobju pa na nadaljnja prizadevanja za uresničitev zelenega in digitalnega prehoda, podpiranje trajnostne in vključujoče rasti, zaščito makroekonomske stabilnosti ter povečanje odpornosti. Močan poudarek je tudi na povečanju konkurenčnosti in produktivnosti EU.

(4) Komisija je 1. februarja 2023 izdala sporočilo z naslovom *Industrijski načrt v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo*[5], da bi spodbudila konkurenčnost neto ničelne industrije EU in podprla hiter prehod na podnebno nevtralnost. Načrt dopolnjuje tekoča prizadevanja v okviru evropskega zelenega dogovora in načrta REPowerEU. Njegov cilj je vzpostaviti bolj podporno okolje za okrepitev proizvodne zmogljivosti EU za neto ničelne tehnologije in izdelke, ki so potrebni za doseganje ambicioznih podnebnih ciljev EU, ter zagotoviti dostop do ustreznih kritičnih surovin, med drugim z diverzifikacijo virov, ustreznim izkoriščanjem geoloških virov v državah članicah in čim večjim recikliranjem surovin. Načrt temelji na štirih stebrih: predvidljivem in poenostavljenem regulativnem okolju, pospešitvi dostopa do financiranja, izboljšanju spretnosti ter odprti trgovini za odporne dobavne verige. Komisija je 16. marca 2023 objavila tudi sporočilo z naslovom *Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030*[6], ki je strukturirano na podlagi devetih dejavnikov, ki se medsebojno krepijo, ter katerega cilj je oblikovati regulativni okvir, ki bo spodbujal rast. Določa prednostne naloge politike, katerih cilj je dejavno zagotavljati strukturne izboljšave, dobro usmerjene naložbe in regulativne ukrepe za dolgoročno konkurenčnost EU in njenih držav članic. Spodaj navedena priporočila pomagajo obravnavati te prednostne naloge.

(5) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2023 nadalje razvija v skladu z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost. Celovito izvajanje načrtov za okrevanje in odpornost ostaja bistveno za doseganje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra, saj načrti obravnavajo vsa v zadnjih letih izdana zadevna specifična priporočila za države ali pomemben del teh priporočil. Specifična priporočila za države iz let 2019, 2020 in 2022 ostajajo enako relevantna tudi za načrte

[4] COM(2022) 780 final.
[5] COM(2023) 62 final.
[6] COM(2023) 168 final.

za okrevanje in odpornost, kot so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241.

(6) Cilj uredbe o REPowerEU[7], sprejete 27. februarja 2023, je čim prej odpraviti odvisnost EU od uvoza ruskih fosilnih goriv. To bo prispevalo k energetski varnosti in diverzifikaciji oskrbe EU z energijo, hkrati pa povečalo uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energijsko učinkovitost. Uredba državam članicam omogoča, da v svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost vključijo novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje načrta REPowerEU. Prispevale bodo tudi k spodbujanju konkurenčnosti neto ničelne industrije v EU, kot je začrtano v industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo, ter k obravnavanju specifičnih priporočil za države v zvezi z energijo, izdanih državam članicam v letu 2022 oziroma po potrebi v letu 2023. Uredba o REPowerEU uvaja novo kategorijo nepovratne finančne podpore, ki je na voljo državam članicam za financiranje novih reform in naložb, povezanih z energijo, v okviru njihovih načrtov za okrevanje in odpornost.

(7) Komisija je 8. marca 2023 sprejela sporočilo, ki zagotavlja smernice za fiskalno politiko za leto 2024. Njegov cilj je podpreti države članice pri pripravi programov stabilnosti in konvergenčnih programov ter s tem okrepiti usklajevanje politik[8]. Komisija je v sporočilu navedla, da bo splošna odstopna klavzula Pakta za stabilnost in rast deaktivirana konec leta 2023. Pozvala je, naj se v obdobju 2023–2024 vodijo fiskalne politike, ki zagotavljajo srednjeročno vzdržnost dolga in trajnostno povečanje potencialne rasti. Države članice so bile pozvane, naj v svojih programih stabilnosti in konvergenčnih programih za leto 2023 navedejo, kako bodo njihovi fiskalni načrti zagotovili upoštevanje referenčne vrednosti primanjkljaja v višini 3 % BDP ter verodostojno in nadaljnje zmanjševanje dolga ali srednjeročno ohranjanje preudarne ravni dolga. Komisija je države članice pozvala, naj postopno odpravijo nacionalne javnofinančne ukrepe, uvedene za zaščito gospodinjstev in podjetij pred šokom zaradi cen energije ter pri tem začnejo z najmanj ciljno usmerjenimi. Poudarila je, da bi morale države članice, če bi bilo zaradi obnovljenih pritiskov na cene energije potrebno podporne ukrepe podaljšati, te ukrepe veliko bolj ciljno usmeriti kot v preteklosti, in sicer v ranljiva gospodinjstva in podjetja. Komisija je predlagala, da bi bila priporočila glede javnih financ kvantitativna in diferencirana ter oblikovana na podlagi neto primarnih odhodkov, kot je predlagala v sporočilu o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU[9]. Priporočila je, naj vse države članice še naprej ščitijo nacionalno financirane naložbe in zagotavljajo učinkovito uporabo sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, zlasti v luči zelenega in digitalnega prehoda ter ciljev glede odpornosti. Komisija je navedla, da bo Svetu predlagala, naj spomladi 2024 na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 in v skladu z obstoječimi pravnimi določbami začne postopke v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju.

---

7 Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1).

8 COM(2023) 141 final.

9 COM(2022) 583 final.

(8) Komisija je 26. aprila 2023 predstavila zakonodajne predloge za izvedbo celovite reforme pravil EU o ekonomskem upravljanju. Osrednji cilj teh predlogov je z reformami in naložbami okrepiti vzdržnost javnega dolga ter spodbujati trajnostno in vključujočo rast v vseh državah članicah. Namen predlogov je državam članicam zagotoviti večji nadzor nad zasnovo njihovih srednjeročnih načrtov, hkrati pa vzpostaviti strožji sistem izvrševanja za zagotovitev, da države članice izpolnjujejo zaveze, ki so jih sprejele v svojih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih. Cilj je, da se zakonodajno delo dokonča v letu 2023.

(9) Luksemburg je 21. aprila 2021 Komisiji predložil nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je v skladu s členom 19 Uredbe (EU) 2021/241 in na podlagi smernic za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 13. julija 2021 sprejel sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Luksemburg[10]. Izplačilo obrokov je pogojeno s sklepom Komisije, sprejetim v skladu s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, da je Luksemburg zadovoljivo izpolnil ustrezne mejnike in cilje, določene v Izvedbenem sklepu Sveta. Predpostavlja se, da so mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni, če zadevna država članica ni razveljavila ukrepov.

(10) Luksemburg je 28. aprila 2023 predložil nacionalni reformni program za leto 2023, 27. aprila 2023 pa program stabilnosti za leto 2023 v skladu s členom 4(1) Uredbe (ES) št. 1466/97. Programa sta bila ocenjena skupaj, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost. V skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241 nacionalni reformni program za leto 2023 odraža tudi polletno poročanje Luksemburga o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost.

(11) Komisija je 24. maja 2023 objavila poročilo o državi za Luksemburg za leto 2023[11]. V njem je ocenila napredek Luksemburga pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo, ki jih je Svet sprejel med letoma 2019 in 2022, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost v Luksemburgu. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi z izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, kot tudi novimi in nastajajočimi izzivi. V njem je bil ocenjen tudi napredek Luksemburga pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev EU glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine ter ciljev trajnostnega razvoja ZN.

(12) Komisija je za Luksemburg opravila poglobljeni pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011 in rezultate objavila 24. maja 2023[12]. Ugotovila je, da v Luksemburgu ni makroekonomskih neravnotežij. V zadnjem času so se zlasti povečale ranljivosti, povezane z visokimi cenami stanovanjskih nepremičnin in visoko zadolženostjo gospodinjstev, vendar se zdi, da so za zdaj na splošno omejene, srednjeročno pa naj bi se zmanjšale. Zaradi velike rasti prebivalstva in večjega hipotekarnega kreditiranja, ki ga spodbuja fiskalna podpora, se je povečalo povpraševanje po stanovanjskih nepremičninah, ponudba pa je omejena zaradi omejene razpoložljivosti zemljišč, ki so na voljo za gradnjo, in kopičenja zemljišč. Zaradi čedalje večje razlike med povpraševanjem po stanovanjskih nepremičninah in

[10] Izvedbeni sklep Sveta z dne 13. julija 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Luksemburg (ST 10155/21; ST 10155/21 ADD 1).

[11] SWD(2023) 616 final.

[12] SWD(2023) 638 final.

njihovo ponudbo so se močno zvišale cene stanovanjskih nepremičnin, pri čemer se povečujejo tveganja njihove precenitve in poslabšanja cenovne dostopnosti. Cene stanovanjskih nepremičnin so se na koncu leta 2022 očitno znižale, število transakcij s stanovanjskimi nepremičninami pa se je močno zmanjšalo, saj je dvig obrestnih mer povzročil spremembo na trgu. Vendar se velika sprememba cen stanovanjskih nepremičnin ne pričakuje, saj dohodki ostajajo visoki, pomanjkanje pa se bo predvidoma nadaljevalo. Zadolženost gospodinjstev v smislu razpoložljivega dohodka je zelo visoka in se povečuje, medtem ko se je najemanje posojil konec leta 2022 nekoliko zmanjšalo. Gospodinjstva imajo tudi precejšnja finančna sredstva, zadolženost se povečuje proti višjim ravnem dohodka in premoženja, bančni sektor pa je trden, kar na splošno zmanjšuje makrofinančna tveganja. Dodatna prizadevanja politike, vključno z okrepitvijo in prednostno obravnavo sprejetja in izvajanja nedavnih ukrepov, med periodičnih davkov za povečanje ponudbe zazidljivih zemljišč, v kombinaciji z reformo načrtovanja rabe zemljišč, ki se izvaja, bi lahko pripomogla k povečanju ponudbe stanovanjskih nepremičnin, med drugim s ponudbo cenovno dostopnih in socialnih stanovanj, namenjenih tistim, ki najbolj potrebujejo pomoč. Izboljšala bi se lahko tudi učinkovitost najemniškega trga. Poleg tega bi se z zmanjšanjem davčne olajšave za hipotekarne obresti, ki se je nedavno precej povečala, zmanjšale fiskalne spodbude za najemanje posojil, ki spodbuja visoke cene stanovanjskih nepremičnin.

(13) Po podatkih, ki jih je potrdil Eurostat[13], se je presežek sektorja država v Luksemburgu med letoma 2021 in 2022 zmanjšal z 0,7 % BDP na 0,2 %, dolg sektorja država pa se je od konca leta 2021 do konca leta 2022 nekoliko povečal s 24,5 % BDP na 24,6 %.

(14) Na saldo sektorja država so vplivali ukrepi fiskalne politike, sprejeti za ublažitev gospodarskih in socialnih posledic zvišanja cen energije. Leta 2022 so taki ukrepi, ki zmanjšujejo prihodke, vključevali znižanje davkov na izdelke za znižanje maloprodajnih cen bencina, dizla in kurilnega olja za 7,5 centa na liter, ukrepi, ki povečujejo odhodke, pa so vključevali zmanjšanje obračunanega davka na energijo[14], pomoč podjetjem, ki so jih prizadele višje cene energije, in omejitev zvišanj cen plina. Komisija ocenjuje, da so neto proračunski stroški teh ukrepov v letu 2022 znašali 0,5 % BDP. Na saldo sektorja država so vplivali tudi proračunski stroški začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine, ki so po ocenah v letu 2022 znašali 0,1 % BDP. Hkrati so se ocenjeni stroški začasnih izrednih ukrepov zaradi COVID-19 med letoma 2021 in 2022 znižali s 0,8 % BDP na 0,1 %.

(15) Svet je 18. junija 2021 Luksemburgu priporočil, naj si v letu 2022[15] prizadeva za spodbujevalno fiskalno naravnanost, vključno s spodbudo, ki jo zagotavlja mehanizem za okrevanje in odpornost, ter ohrani nacionalno financirane naložbe.

(16) Po ocenah Komisije je bila fiskalna naravnanost[16] v letu 2022 spodbujevalna in je znašala –0,9 % BDP, kot je priporočil Svet. Luksemburg je po priporočilu Sveta

---

13 Eurostat, Kazalniki eura 47/2023 z dne 21. aprila 2023.

14 Zmanjšani obračunani davki, ki jih je treba plačati, lahko presežejo obveznost za davek ter vplivajo na davčne zavezance in nezavezance, zato so v nacionalnih računih opredeljeni kot odhodki (ESR 2010, člena 20.167 in 20.168).

15 Priporočilo Sveta z dne 18. junija 2021 z mnenjem Sveta o programu stabilnosti Luksemburga za leto 2021 (UL C 304, 29.7.2021, str. 73).

16 Fiskalna naravnanost se meri kot sprememba primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov), pri čemer se izključijo začasni izredni ukrepi, povezani s krizo zaradi COVID-19, vključijo pa se odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za

okrevanje še naprej podpiral z naložbami, ki se financirajo iz mehanizma za okrevanje in odpornost. Odhodki, financirani z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugimi sredstvi EU, so v letu 2022 znašali 0,1 % BDP (tudi v letu 2021 0,1 % BDP). Nacionalno financirane naložbe so imele nevtralen učinek na fiskalno naravnanost[17]. Luksemburg je torej ohranil nacionalno financirane naložbe, kot je priporočil Svet. Hkrati je imela rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez novih ukrepov na strani prihodkov) ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 1,3 odstotne točke. Ta znatni ekspanzivni učinek je vključeval dodatni učinek ukrepov za ublažitev gospodarskih in socialnih posledic zvišanja cen energije (dodatni neto proračunski stroški v višini 0,5 % BDP) ter stroške zagotavljanja začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine (0,1 % BDP). Hkrati so k rasti neto tekočih primarnih odhodkov prispevali tudi subvencije, drugi tekoči odhodki in vmesna potrošnja (0,3 % BDP). Luksemburg torej ni dovolj dobro obvladoval rasti nacionalno financiranih tekočih odhodkov. Znatni ekspanzivni učinek nacionalno financiranih tekočih odhodkov je bil le delno posledica ukrepov za obravnavanje gospodarskih in socialnih posledic zvišanja cen energije ter stroškov zagotavljanja začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine.

(17) Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije v programu stabilnosti, je za leto 2023 in pozneje ugoden. Po predvidevanjih vlade se bo realni BDP leta 2023 povečal za 2,4 %, leta 2024 pa za 3,8 %. Za primerjavo, v pomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 je predvidena manjša realna rast BDP, in sicer za 1,6 % leta 2023 in za 2,4 % leta 2024, predvsem zaradi manjšega prispevka neto izvoza k rasti v letu 2023 in manjšega prispevka domačega povpraševanja k rasti v letu 2024[18].

(18) Vlada v programu stabilnosti za leto 2023 pričakuje, da se bo saldo sektorja država v letu 2023 poslabšal, pri čemer bo delež primanjkljaja znašal 1,5 % BDP. Poslabšanje leta 2023 odraža predvsem dodatne ukrepe za dohodkovno podporo gospodinjstvom in podjetjem zaradi visokih cen energije in inflacije. Glede na program naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP v obdobju od konca leta 2022 do konca leta 2023 povečal s 24,6 % na 26,1 %. V pomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 je za leto 2023 predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 1,7 % BDP. To je nekoliko več od primanjkljaja, predvidenega v programu stabilnosti, predvsem zaradi nekoliko manjših davčnih prihodkov, predvidenih v napovedi Komisije. V pomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 je predviden nekoliko manjši dolg sektorja država kot odstotek BDP, ki naj bi konec leta 2023 znašal 25,9 %. Razlika je posledica višje nominalne rasti BDP leta 2023, predvidene v napovedi Komisije.

(19) Pričakuje se, da bodo na javnofinančni saldo v letu 2023 še naprej vplivali ukrepi, sprejeti za ublažitev gospodarskih in socialnih posledic zvišanja cen energije. Ti

---

okrevanje in odpornost ter drugimi sredstvi EU, glede na srednjeročno potencialno rast. Za več podrobnosti glej okvir 1 v fiskalnih statističnih preglednicah.

17 Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva so imele restriktiven učinek v višini 0,4 odstotne točke BDP zaradi zmanjšanja „drugih kapitalskih transferjev“, predvsem v zvezi s postopno odpravo podpore podjetjem in pomoči pri okrevanju v razmerah pandemije COVID-19 (*Sklad za okrevanje in solidarnost za podjetja*).

18 Stanje v zvezi z nominalnim BDP je nekoliko drugačno: v programu stabilnosti je napovedano, da bo stopnja nominalne rasti BDP leta 2023 znašala 4,7 %, leta 2024 pa 6,0 %, medtem ko je v pomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 predvidena višja, 7,1-odstotna rast leta 2023, leta 2024 pa primerljiva stopnja v višini 5,9 %.

vključujejo ukrepe, ki so bili podaljšani od leta 2022 (zlasti omejitev zvišanj cen plina s subvencioniranjem stroškov energije in omrežnin za gospodinjstva, stabilizacijo cen električne energije s subvencijami za gospodinjstva in ukrepe za podporo podjetjem), in nove ukrepe, kot so subvencije za ogrevanje prek omrežij za daljinsko ogrevanje in za velika stanovanja ter subvencije za spodbujanje lastne porabe podjetij s fotovoltaično električno energijo. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2023 naj bi neto proračunski stroški podpornih ukrepov v letu 2023 znašali 1,1 % BDP[19]. Nekateri ukrepi v letu 2023 so ciljno usmerjeni v najranljivejša gospodinjstva ali podjetja, večina pa jih ne ohranja cenovnega signala za zmanjšanje povpraševanja po energiji in povečanje energijske učinkovitosti. Zato je znesek ciljno usmerjenih podpornih ukrepov, ki ga je treba upoštevati pri oceni skladnosti s priporočilom glede javnih financ za leto 2023, v pomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 ocenjen na 0,6 % BDP v letu 2023 (v primerjavi z 0,4 % BDP v letu 2022).

(20) Svet je 12. julija 2022 Luksemburgu priporočil[20], naj ukrepa tako, da v letu 2023 zagotovi, da bo rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov v skladu s splošno nevtralno naravnanostjo politike[21], ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Luksemburg bi moral biti pripravljen prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram. Luksemburgu je bilo priporočeno tudi, naj razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost ob upoštevanju pobude REPowerEU, med drugim tudi z uporabo mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih sredstev Unije.

(21) Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2023 naj bi bila fiskalna naravnanost v letu 2023 v razmerah visoke inflacije ekspanzivna (–1,5 % BDP). V letu 2022 je bila fiskalna naravnanost ekspanzivna (–0,9 % BDP). Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) v letu 2023 naj bi imela ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 1,3 % BDP. To vključuje za 0,3 % BDP višje stroške ciljno usmerjenih podpornih ukrepov za gospodinjstva in podjetja, ki so najbolj ranljiva za zvišanje cen energije. Ekspanzivni učinek nacionalno financiranih neto tekočih primarnih odhodkov je zato le deloma posledica ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za zvišanje cen energije. Ekspanzivno rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) med drugim spodbujajo tudi socialni prejemki in nadomestila, razen socialnih prejemkov in nadomestil v naravi, subvencije v zvezi z ukrepi na področju energije, ki niso ciljno usmerjeni, trajna zvišanja plač v javnem sektorju, enkratni prispevek za proračun EU in znižanje stopenj DDV. Skratka, predvidena rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov ni v skladu s priporočilom Sveta. Odhodki, financirani z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugimi sredstvi EU, naj bi v letu 2023 znašali 0,2 % BDP, nacionalno financirane naložbe pa naj bi imele ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 0,1 odstotne točke. Luksemburg načrtuje financiranje dodatnih

---

19 Ta podatek izraža raven letnih proračunskih stroškov ukrepov, vključno s tekočimi prihodki in odhodki, po potrebi pa tudi ukrepov za naložbe v osnovna sredstva.

20 Priporočilo Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Luksemburga za leto 2022 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Luksemburga za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022, str. 128).

21 Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2023 je srednjeročna (10-letna povprečna) potencialna rast BDP Luksemburga, ki se uporablja za merjenje fiskalne naravnanosti, ocenjena na 7,8 % v nominalnem smislu.

naložb prek mehanizma za okrevanje in odpornost ter z drugimi sredstvi EU, poleg tega pa naj bi ohranil nacionalno financirane naložbe[22]. Načrtuje financiranje javnih naložb za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, na primer za elektrifikacijo javnega prometa, okrepitev tramvajskega in železniškega omrežja, sklad za podnebje in energijo za podporo nakupu fotovoltaičnih panelov, digitalizacijo javnih storitev in varnost digitalnih komunikacij (kvantna tehnologija), ki se deloma financirajo iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih sredstev EU.

(22) Glede na program stabilnosti naj bi se primanjkljaj sektorja država v letu 2024 povečal na 1,7 % BDP. Povečanje v letu 2024 odraža predvsem podaljšanje podpornih ukrepov za ublažitev posledic rasti inflacije na dohodke gospodinjstev in podjetij. Glede na program naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP konec leta 2024 povečal na 27,5 %. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 v letu 2024 predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 1,5 % BDP. To je nekoliko manj od primanjkljaja, predvidenega v programu, predvsem zaradi manjšega povečanja nadomestila za zaposlene in socialnih transferjev iz napovedi Komisije. V pomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 je predviden manjši dolg sektorja država kot odstotek BDP, ki naj bi konec leta 2024 znašal 27,0 %.

(23) V programu stabilnosti je predvideno podaljšanje energetskih podpornih ukrepov do konca leta 2024. Komisija trenutno predvideva, da bodo neto stroški energetskih podpornih ukrepov v letu 2024 znašali 0,5 % BDP[23] v primerjavi z 1,1 % BDP v letu 2023. Te ocene so odvisne od predpostavke, da se cene energije ne bodo ponovno zvišale. Zdi se, da energetski podporni ukrepi, ki naj bi še naprej veljali tudi v letu 2024, niso ciljno usmerjeni v ranljiva gospodinjstva ali podjetja. Večina jih ne ohranja v celoti cenovnega signala za zmanjšanje povpraševanja po energiji in povečanje energijske učinkovitosti.

(24) V Uredbi Sveta (ES) št. 1466/97 se poziva k letnemu izboljšanju strukturnega proračunskega salda za dosego srednjeročnega cilja, pri čemer je merilo 0,5 % BDP[24]. Ob upoštevanju premislekov o vzdržnosti javnih financ[25] bi bilo primerno, da bi se strukturni saldo za leto 2024 izboljšal za vsaj 0,3 % BDP. Za zagotovitev takega izboljšanja rast neto nacionalno financiranih primarnih odhodkov[26] v letu 2024 ne bi smela preseči 4,8 %, kot je izraženo v tem priporočilu. Hkrati bi bilo treba leta 2023 postopno odpraviti še preostale energetske podporne ukrepe (ki jih Komisija trenutno ocenjuje na 1,1 % BDP v letu 2023), pri čemer bi bilo treba upoštevati razvoj dogodkov na trgu energije in začeti z najmanj ciljno usmerjenimi ukrepi, s tem

---

22 Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva naj bi imele nevtralen učinek na BDP.

23 Opredelitev ukrepov na področju energije, ki jo uporablja Komisija, vključuje samo ukrepe fiskalne politike, ki neposredno vplivajo na cene energije ali s katerimi se zagotavlja začasna dohodkovna podpora za porabo energije. Splošni podporni ukrepi v zvezi z inflacijo niso opredeljeni kot ukrepi na področju energije, kar pojasnjuje razliko med ocenjenimi proračunskimi stroški energetskih podpornih ukrepov iz programa stabilnosti in tistimi iz napovedi Komisije.

24 Glej člen 5 Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97, v skladu s katerim morajo države članice, katerih javni dolg presega 60 % BDP ali ki imajo izrazitejša tveganja glede vzdržnosti dolga, izvesti tudi prilagoditev v višini več kot 0,5 % BDP.

25 Komisija je ocenila, da bi Luksemburg potreboval stabilen primarni strukturni saldo, da bi zagotovil srednjeročno ohranjanje preudarne ravni javnega dolga. Ta ocena je temeljila na jesenski napovedi Komisije iz leta 2022. Izhodišče za to oceno sta bila predvideni javnofinančni primanjkljaj in javni dolg za leto 2024, pri čemer je bila predpostavljena odprava energetskih podpornih ukrepov v letu 2024.

26 Neto primarni odhodki so opredeljeni kot nacionalno financirani odhodki brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov ter brez odhodkov za obresti in odhodkov za ciklično brezposelnost.

povezane prihranke pa bi bilo treba uporabiti za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Po ocenah Komisije bi to privedlo do rasti neto primarnih odhodkov pod priporočeno najvišjo stopnjo rasti za leto 2024. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2023 pa rast neto nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov v letu 2023 ni v skladu s priporočilom Sveta. Če se to potrdi, bi bila primerna nižja rast neto primarnih odhodkov v letu 2024.

(25) Ob predpostavki nespremenjenih politik je v pomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 predvideno, da se bodo neto nacionalno financirani primarni odhodki v letu 2024 povečali za 2,9 %, kar je pod priporočeno stopnjo rasti.

(26) Glede na program naj bi javne naložbe v letih 2023 in 2024 ostale nespremenjene in znašale 4,5 % BDP. V programu so navedene reforme in naložbe, ki naj bi prispevale k trajnostni in vključujoči rasti. Te vključujejo naložbe za spodbujanje energetskega in digitalnega prehoda, ki so prav tako del načrta za okrevanje in odpornost.

(27) V programu stabilnosti je začrtana srednjeročna fiskalna usmeritev do leta 2027. Glede na program naj bi se primanjkljaj sektorja država postopoma zmanjšal na 1,0 % BDP leta 2025 in 0,8 % do leta 2026, nato pa naj bi se leta 2027 nekoliko povečal, in sicer na 0,9 %. Primanjkljaj sektorja država naj bi torej v programskem obdobju ostal pod 3 % BDP. Glede na program naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP v obdobju od konca leta 2024 do konca leta 2027 povečal s 27,5 % na 29,0 %.

(28) V prihodnjih desetletjih bo vpliv demografskih gibanj na javnofinančne odhodke postal še bolj akuten, saj naj bi se število upokojencev na delavca stalno povečevalo zaradi staranja prebivalstva in upočasnitve neto migracijskih tokov. Po scenariju nespremenjene politike se bo Luksemburg soočil z enim od največjih povečanj odhodkov za pokojnine kot deležem BDP v Uniji, ki naj bi se do leta 2070 podvojil na približno 18 % BDP, kar je največ v EU. To bo povzročilo znatno povečanje javnega dolga, kar bo ogrozilo vzdržnost javnih financ. Načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema. Natančneje, v njem niso obravnavani negativni učinki shem predčasnega upokojevanja in finančnih spodbud za zgodnji izstop s trga dela, kar prispeva k nizki stopnji delovne aktivnosti starejših delavcev. Povišanje dejanske upokojitvene starosti bi imelo ugoden makroekonomski učinek in bi lahko zmanjšalo odhodke za pokojnine, saj bi višja stopnja delovne aktivnosti starejših delavcev podpirala gospodarsko rast. Boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju v EU je bistven za: (i) preprečevanje izkrivljanja konkurence med podjetji, (ii) zagotavljanje pravične obravnave davkoplačevalcev in (iii) zaščito javnih financ. Luksemburg je majhno, odprto gospodarstvo z velikim mednarodnim finančnim sektorjem, kar v precejšnji meri pojasnjuje velike finančne tokove. Vendar ti tokovi odražajo tudi dejstvo, da je v državi prisotnih veliko podjetij v tuji lasti, ki se ukvarjajo z zakladniškimi dejavnostmi znotraj skupine. Posebno skrb vzbuja neobstoj pri viru odtegnjenega davka ali enakovrednih ukrepov za plačila obresti in licenčnin v jurisdikcije z nizko ali ničelno davčno stopnjo, ki niso vključene na seznam EU z jurisdikcijami, ki niso pripravljene sodelovati v davčne namene[27]. Za plačila obresti in licenčnin podjetij s sedežem v Luksemburgu v jurisdikcije tretjih držav bi lahko veljala nizka obdavčitev ali neobdavčitev, če ta plačila niso obdavčena ali so obdavčena po nizki stopnji v jurisdikciji prejemnici. Luksemburg je sprejel nekaj ukrepov za boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju. Vendar so bili ti ukrepi do

[27] Sklepi Sveta z dne 24. februarja 2022 o posodobljenem seznamu EU z jurisdikcijami, ki niso pripravljene sodelovati v davčne namene (UL C 103, 3.3.2022, str. 1).

zdaj nezadostni za obravnavo teh značilnosti davčnega sistema, ki bi jih lahko multinacionalne družbe uporabile za agresivno davčno načrtovanje.

(29) V skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k Uredbi načrt za okrevanje in odpornost vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Luksemburški načrt za okrevanje in odpornost se izvaja. Luksemburg je 28. decembra 2022 predložil svoj prvi zahtevek za plačilo, ki ustreza 26 mejnikom in ciljem iz Izvedbenega sklepa Sveta, za izplačilo 20 milijonov EUR v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost. Komisija je 28. aprila 2023 objavila pozitivno predhodno oceno. O zahtevku za plačilo zdaj razpravlja Svet. Zadevni mejniki in cilji vključujejo začetek veljavnosti reforme stanovanjskega pakta 2.0, katere cilj je povečati ponudbo cenovno dostopnih najemnih stanovanj, ki jih ponujajo občine, naložbe za digitalizacijo javnega sektorja in razvoj izjemno varne komunikacijske infrastrukture, izpopolnjevanje delovne sile z uvedbo programa „FutureSkills“ ter reformo javnega naročanja čistih vozil. Luksemburg je 11. novembra 2022 predložil spremembo svojega načrta, ki jo je Svet odobril 17. januarja 2023. Luksemburg naj bi predložil poglavje REPowerEU, poleg tega se je že odločil, da 128,5 milijona EUR iz rezerve za prilagoditev na brexit prenese v mehanizem za okrevanje in odpornost za financiranje njegovega izvajanja. Hitra vključitev novega poglavja REPowerEU v načrt za okrevanje in odpornost bo omogočila financiranje dodatnih reform in naložb v podporo strateškim ciljem Luksemburga na področju energije in zelenega prehoda. Sistematično in učinkovito vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost ter drugih ekonomskih politik in politik zaposlovanja, ki presegajo načrt, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za celoten program politik.

(30) Komisija je leta 2022 odobrila vse programske dokumente kohezijske politike Luksemburga. Nadaljevanje hitrega izvajanja programov kohezijske politike ob dopolnjevanju in v sinergiji z načrtom za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, je ključnega pomena za dosego zelenega in digitalnega prehoda, povečanje gospodarske in socialne odpornosti ter zagotovitev uravnoteženega teritorialnega razvoja v Luksemburgu.

(31) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih v načrtu za okrevanje in odpornost, se Luksemburg sooča z vrsto dodatnih izzivov, zlasti z dolgoročno vzdržnostjo javnih financ, ki izhaja predvsem iz pokojninskega sistema, pravnimi vrzelmi, ki bi jih multinacionalne družbe lahko uporabljale pri agresivnem davčnem načrtovanju, ranljivostmi, povezanimi z visokimi cenami stanovanjskih nepremičnin in zadolženostjo gospodinjstev, pomanjkljivostmi v izobraževalnem sistemu, ki povečujejo neenakost, ter vprašanji, povezanimi z energetsko politiko in zelenim prehodom, vključno z morebitnimi ovirami za prehod s fosilnih goriv in težavami s prometnim omrežjem.

(32) Osnovne spretnosti in splošna uspešnost učencev so odvisne predvsem od njihovega socialno-ekonomskega in jezikovnega okolja. Povprečne ravni ključnih znanj in spretnosti pri starosti 15 let, kot se merijo v okviru Programa mednarodne primerjave dosežkov učencev (PISA) OECD, so v Luksemburgu bistveno nižje od povprečja EU. Razlika med privilegiranimi učenci in njihovimi prikrajšanimi vrstniki je v Luksemburgu večja kot v kateri koli drugi državi EU. Izobraževalni sistem vsem učencem ne zagotavlja potrebnih osnovnih znanj in spretnosti, da bi zadostili potrebam trga dela v državi. V nacionalnem šolskem sistemu na osnovnošolski ravni se uporablja luksemburščina, učenci pa se učijo brati in pisati v nemščini. Učni jezik pri

vseh predmetih (razen pri francoščini) je nemščina. To pomeni veliko zahtevo po znanju jezikov v državi, v kateri le tretjina učencev uporablja luksemburščino kot prvi jezik. Delež mladih, starih 18–24 let, ki so opustili izobraževanje in usposabljanje, ne da bi uspešno zaključili višje sekundarno izobraževanje, se je med letoma 2018 in 2022 povečal s 6,3 % na 8,2 %. Luksemburg je septembra 2022 v štirih osnovnih šolah začel pilotni projekt, v okviru katerega se učenci najprej učijo v francoščini, nato pa v nemščini. Če bi se ta pristop razširil na več šol, bi lahko pripomogel k izboljšanju uspešnosti učencev, katerih prvi jezik ni francoščina. Luksemburg je povečal tudi ponudbo javnih mednarodnih šol: v šolskem letu 2022/2023 so v take šole, v katerih je mogoče izbirati med angleščino, francoščino ali nemščino kot učnim jezikom, vpisani 4 % učencev na predšolski in osnovnošolski ravni. Če bi se ta možnost poučevanja v enem glavnem jeziku razširila na večji del šolske populacije, bi se lahko precej povečale možnosti učencev, da dosežejo boljše učne rezultate.

(33) Za luksemburški energetski sistem sta značilni velika odvisnost od uvoza in odvisnost od fosilnih goriv. Luksemburg je velik neto uvoznik energije. Skoraj v celoti je odvisen od uvoza primarne energije, pri čemer je stopnja odvisnosti leta 2021 znašala 92 %. Delež nafte v mešanici virov energije v Luksemburgu je znašal 69 %, delež zemeljskega plina 18 %, delež obnovljivih virov energije pa 12 %, pri čemer je povezana zmogljivost leta 2022 dosegla 572 MW. Luksemburg ne uvaža nafte iz Rusije. Kar zadeva plin, je odvisnost od Rusije omejena, saj je bilo skoraj 100 % plina, porabljenega v Luksemburgu, uvoženega po plinovodih iz Belgije in Nemčije, izviral pa je iz Norveške in Nizozemske. Poraba zemeljskega plina v Luksemburgu se je v obdobju od avgusta 2022 do marca 2023 zmanjšala za 26 % v primerjavi s povprečno porabo plina v enakem obdobju v predhodnih petih letih, s čimer je bil presežen cilj 15-odstotnega zmanjšanja. Luksemburg bi si lahko še naprej prizadeval za zmanjšanje povpraševanja po plinu do 31. marca 2024[28].

(34) Kljub obsežni medsebojni povezanosti Luksemburga v zvezi z električno energijo in plinom bodo ob predvidenem povečanju povpraševanja po proizvodnji in električni energiji iz obnovljivih virov potrebne dodatne naložbe. Luksemburg se mora spoprijeti z izzivom nezadostne ponudbe stanovanj, hkrati pa doseči svoje energetske in podnebne cilje. Obstaja tudi potreba po prenovi obstoječega stavbnega fonda. Sektor stanovanjskih stavb in prenove z 20,8 % skupnega potenciala za prihranek energije (v GWh) predstavlja drugi največji vir skupnega potenciala za prihranek energije do leta 2030. Približno 89 % stavbnega fonda uporablja sisteme za ogrevanje na fosilna goriva (kurilno olje in zemeljski plin). Pri tem bodo imele ključno vlogo občine. Zastoji v cestnem prometu negativno vplivajo na gospodarstvo in okoljsko trajnostnost, promet pa predstavlja znaten delež porabe nafte in prispeva 59 % vseh emisij toplogrednih plinov, medtem ko je povprečje EU leta 2019 znašalo 24 %. Čeprav je Luksemburg sprejel nekatere ustrezne ukrepe za izboljšanje trajnostnega prometa, bi dodatni, bolj ciljno usmerjeni ukrepi precej pripomogli k zmanjšanju odvisnosti od nafte in emisij toplogrednih plinov. To se odraža v nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu Luksemburga, v katerem je določen cilj, da bo do leta 2030 v njegovem voznem parku 40 % električnih in priključnih vozil. Luksemburg si je zastavil cilj, da do leta 2050 postane podnebno nevtralen. V zadnjih letih je dosegel velik napredek na področju energije iz obnovljivih virov, vendar ostaja ena od držav članic z najmanjšim deležem. Da bi Luksemburg dosegel svoje energetske cilje za leto 2030, in sicer pridobiti 25 % energije iz obnovljivih virov in

[28] Uredba Sveta (EU) 2022/1369 in Uredba Sveta (EU) 2023/706.

zmanjšati porabo končne energije za 40 % do 44 % v primerjavi z letom 2007, bo moral dodatno okrepiti prizadevanja za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ter povečanje energije iz obnovljivih virov in energijske učinkovitosti.

(35) Pomanjkanje delovne sile in spretnosti v sektorjih in poklicih, ki so ključni za zeleni prehod, vključno s proizvodnjo, uvajanjem in vzdrževanjem neto ničelnih tehnologij, ustvarja ozka grla pri prehodu na neto ničelno gospodarstvo. Visokokakovostni sistemi izobraževanja in usposabljanja, ki se odzivajo na spreminjajoče se potrebe trga dela, ter ciljno usmerjeni ukrepi izpopolnjevanja in preusposabljanja so ključni za zmanjšanje pomanjkanja spretnosti ter spodbujanje vključevanja in prerazporejanja delovne sile. Da bi se sprostila neizkoriščena ponudba delovne sile, morajo biti ti ukrepi dostopni, zlasti za posameznike in v sektorjih, ki jih bo zeleni prehod najbolj prizadel. Luksemburg je okrepil prizadevanja za izpopolnjevanje in preusposabljanje delavcev v nazadujočih sektorjih in sektorjih v preoblikovanju. Vseeno v nekaterih poklicih primanjkuje delovne sile, med drugim menedžerjev za oblikovanje politik in strateško načrtovanje. To lahko pomeni ozko grlo pri zelenem prehodu in izvajanju načrta REPowerEU.

(36) Svet je ob upoštevanju ocene Komisije preučil program stabilnosti za leto 2023, njegovo mnenje[29] pa je izraženo v priporočilu 1 spodaj.

(37) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet priporočil, naj države članice euroobmočja sprejmejo ukrepe, tudi prek svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da (i) v letu 2023 ohranijo vzdržnost dolga in se vzdržijo širše osnovane podpore skupnemu povpraševanju, bolj ciljno usmerijo fiskalne ukrepe, sprejete za ublažitev učinka visokih cen energentov, ter razmislijo o ustreznih načinih za postopno odpravo podpore, ko se bodo pritiski na cene energije zmanjšali; (ii) ohranijo visoko raven javnih naložb in spodbujajo zasebne naložbe za podporo zelenemu in digitalnemu prehodu; (iii) podpirajo razvoj plač, ki blaži izgubo kupne moči, hkrati pa omejuje sekundarne učinke na inflacijo, nadalje izboljšajo aktivne politike trga dela in obravnavajo pomanjkanje spretnosti; (iv) izboljšajo poslovno okolje in zagotovijo, da bo energetska podpora podjetjem stroškovno učinkovita, začasna in usmerjena na podjetja, ki so sposobna preživeti, ter da ohranja spodbude za zeleni prehod, ter (v) ohranijo makrofinančno stabilnost in spremljajo tveganja, pri tem pa nadaljujejo delo za dokončanje bančne unije. Kar zadeva Luksemburg, priporočila 1, 2 in 4 prispevajo k izvajanju prvega, drugega, tretjega, četrtega in petega priporočila za euroobmočje –

PRIPOROČA, da Luksemburg v letih 2023 in 2024 ukrepa tako, da:

1. do konca leta 2023 odpravi veljavne energetske podporne ukrepe, s tem povezane prihranke pa uporabi za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja; če bi bili zaradi ponovnih zvišanj cen energije potrebni podporni ukrepi, zagotovi, da bodo ti ukrepi ciljno usmerjeni v zaščito ranljivih gospodinjstev in podjetij, da bodo fiskalno vzdržni in da bodo ohranili spodbude za varčevanje z energijo;

zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejitvijo nominalnega povečanja nacionalno financiranih neto primarnih odhodkov v letu 2024 na največ 4,8 %;

[29] V skladu s členom 5(2) in členom 9(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97.

ohrani nacionalno financirane javne naložbe in zagotovi učinkovito črpanje nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih sredstev EU, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda;

v obdobju po letu 2024 še naprej izvaja srednjeročno fiskalno strategijo postopne in vzdržne konsolidacije v kombinaciji z naložbami in reformami, ki prispevajo k večji trajnostni rasti, da bi dosegel preudaren srednjeročni fiskalni položaj;

zmanjša tveganja, povezana s trgom stanovanjskih nepremičnin, zlasti z zmanjšanjem davčne olajšave za hipotekarne obresti in s sprejetjem ukrepov za povečanje ponudbe zazidljivih zemljišč; obravnava dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema, zlasti z omejitvijo možnosti za predčasno upokojevanje in zvišanjem stopnje delovne aktivnosti starejših delavcev; okrepi ukrepe za učinkovit boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju, zlasti z zagotavljanjem zadostne obdavčitve plačil obresti in licenčnin v jurisdikcije z ničelno/nizko davčno stopnjo;

2. nadaljuje dosledno izvajanje revidiranega načrta za okrevanje in odpornost ter hitro dokonča poglavje REPowerEU za hiter začetek njegovega izvajanja; nadaljuje hitro izvajanje programov kohezijske politike ob tesnem dopolnjevanju in v sinergiji z načrtom za okrevanje in odpornost;

3. izboljša uspešnost šolskega izobraževalnega sistema in spodbuja enake možnosti za vse učence, zlasti s prilagoditvijo pouka potrebam prikrajšanih učencev in tistih iz različnih jezikovnih okolij;

4. zmanjša odvisnost od fosilnih goriv s pospešitvijo uvajanja obnovljivih virov energije in zmogljivosti za prenos električne energije, olajšanjem postopkov za izdajo dovoljenj ter naložbami v energijsko učinkovitost v stanovanjskem in nestanovanjskem sektorju; podpira občine pri razvoju podrobnih lokalnih načrtov za uvajanje energije iz obnovljivih virov, vključno z vetrno energijo in fotovoltaiko, ter za sisteme daljinskega ogrevanja in hlajenja; dodatno spodbuja elektrifikacijo prometa ter vlaga v omrežja in infrastrukturo javnega prevoza; okrepi prizadevanja politik, namenjenih zagotavljanju in pridobivanju spretnosti, potrebnih za zeleni prehod.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik